

Հավելված
Հաստատվել է ՀՀ ՎՊԽ նախագահի
2011թ. մարտի 18-ի թիվ 9/1 որոշմամբ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀԱՍԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱԿԱԶՄԻ ՆԵՐՔԻՆ ԱՌԴԻՏԻ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵՎ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԵՐԱՀԱՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԿԱՏՄԱՄԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎԱԾ
ՎԵՐԱՀԱՍԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Վերահսկողության հիմքը՝ ՀՀ վերահսկիչ պալատի 2010 թվականի գործունեության տարեկան ծրագրի 5 կետը և Վերահսկիչ պալատի խորհրդի 2010 թ. նոյեմբերի 24-ի թիվ 33/4 որոշումը:

Վերահսկողության նպատակը՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության աշխատակազմի ներքին աուդիտի գնահատման և ֆինանսական վերահսկողության վարչության աշխատանքների արդյունավետության գնահատում:

Վերահսկողության առարկան՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության աշխատակազմի ներքին աուդիտի գնահատման և ֆինանսական վերահսկողության վարչության գործառույթներ և ընթացակարգեր:

Վերահսկողության օբյեկտը՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության աշխատակազմի ներքին աուդիտի գնահատման և ֆինանսական վերահսկողության վարչություն:

Վերահսկողության ծավալը՝ Վերահսկողությամբ ընդգրկվել են ՀՀ ֆինանսների նախարարության աշխատակազմի ներքին աուդիտի գնահատման և ֆինանսական վերահսկողության վարչության հսկողության տարեկան ծրագրեր և հաշվետվություններ, ներքին աուդիտի համակարգի ներդրման և գործունեության արդյունավետության բարձրացման ուղղությամբ ձեռնարկված միջոցառումներ:

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 2010 թվականի նոյեմբերի 24-ից մինչև 2011 թվականի մարտի 24-ը:

Վերահսկողությամբ ընդգրկված ժամանակաշրջանը՝ 2009 թվականի հունվարի 1-ից մինչև ստուգման կատարման ժամկետի ավարտը:

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝ Վերահսկողության իրականացման ընթացքում կիրառվել են դիտարկման և վերլուծության ձևեր, համապատասխանության և կատարողական վերահսկողության տեսակները: Վերահսկողության մեթոդներից կիրառվել են տարեկան

ծրագրերի և հաշվետվությունների, կանոնադրությամբ ամրագրված գործառնությունների, ընթացակարգերի ու գործընթացների ուսումնասիրությունը: Վերլուծության փուլում ամփոփվել է ստացված տեղեկատվությունը:

ՀՀ ֆինանսների նախարարության աշխատակազմի ներքին աուդիտի գնահատման և ֆինանսական վերահսկողության վարչությունը ՀՀ կառավարության 19.09.2010 թվականի թիվ 1146-Ն որոշմամբ վերակազմավորվել է ՀՀ ֆինանսների նախարարության աշխատակազմի ֆինանսական վերահսկողության տեսչության՝ աշխատակազմի առանձացված ստորաբաժանման կարգավիճակով:

Վերահսկողության արդյունքները

ՀՀ ֆինանսների նախարարության աշխատակազմի ներքին աուդիտի գնահատման և ֆինանսական վերահսկողության վարչությունն (այսուհետ՝ Վարչություն) իր գործունեությունն իրականացրել է «Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքի, ՀՀ կառավարության 2002 թ. հուլիսի 11-ի թիվ 1112-Ն որոշմամբ հաստատված՝ «ՀՀ կառավարության կողմից ՀՀ պետական բյուջեի կատարման հսկողության կարգի», ինչպես նաև ՀՀ կառավարության 2008 թ. մայիսի 15-ի թիվ 503-Ն որոշմամբ հաստատված՝ ՀՀ ֆինանսների նախարարության կանոնադրության հիման վրա:

Վարչության կողմից հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարված աշխատանքների ուսումնասիրությամբ և վերլուծությամբ պարզվել է.

Կանոնադրական խնդիրների ու գործառնությունների իրականացումն ապահովելու նպատակով Վարչության կողմից կատարվել են ՀՀ պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու տնտեսավարող սուբյեկտների կողմից բյուջեի եկամուտների ձևավորմանն ու ծախսերի իրականացմանն ուղղված գործունեության, հաշվապահական հաշվառման վարման և բյուջեի կատարման մասին հաշվետվությունների կազմման և ներկայացման՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համապատասխանության, արտաբյուջետային միջոցների գոյացման ու օգտագործման ճշտության ստուգումներ, ինչպես նաև ներքին աուդիտի գործառնությունների իրականացման գնահատում և վերահսկում: Ստուգումներով ընդգրկվել են նաև պետական և պետական մասնակցությամբ ընկերություններում ՀՀ պետական բյուջեից հատկացված միջոցների ծախսման նպատակայնության, արդյունավետության և հիմնավորվածության հարցերը, ինչպես նաև ՀՀ պետական բյուջեի հանդեպ շահաբաժինների գծով պարտավորությունների կատարման և զուտ շահույթի բաշխման ուղղությամբ իրականացված աշխատանքները:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Վարչությունն ստուգումներ է իրականացրել ՀՀ վարչապետի 2009 թվականի փետրվարի 6-ի թիվ 73-Ա և 2010 թվականի փետրվարի 2-ի թիվ 45-Ա որոշումներով հաստատված՝ ՀՀ պետական բյուջեի կատարման նկատմամբ հսկողության

տարեկան ծրագրերով, ծրագրերից դուրս՝ ՀՀ վարչապետի, ՀՀ ֆինանսների նախարարի հանձնարարականների, ինչպես նաև իրավապահ մարմինների միջնորդությունների հիման վրա:

Հայտնաբերված խախտումների քանակի, դրանցում արձանագրված գումարների, վերականգնման/վերաձևակերպման ենթակա և վերականգնված/վերաձևակերպված գումարների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է 1-ին հավելվածում:

Համաձայն Վարչության կողմից ներկայացված տեղեկատվության՝ 2009 թվականին ծրագրով նախատեսված 203 ստուգումներից իրականացվել է 157-ը, կամ 77.3 %: Չիրականացված 46 ստուգումներից 19-ը չեղյալ են ճանաչվել ՀՀ վարչապետի որոշումներով, 25 ստուգում չի իրականացվել ՀՀ կառավարության 29.05.2009 թ. «Ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» թիվ 594-Ա որոշման 1-ին կետի պահանջի հիման վրա, համաձայն դրա 01.01.2009 - 01.01.2011 թվականները 2008 թվականի արդյունքներով մինչև 70.0 մլն դրամի շրջանառություն ունեցած ձեռնարկատիրական գործունեությամբ զբաղվող տնտեսավարող սուբյեկտներում ստուգումներ չպետք է իրականացվեն: Մեկ ստուգում չի իրականացվել ստուգան ենթակա կազմակերպության լուծարման և մեկը՝ վերակազմավորման արդյունքում երկու ընկերությունների միավորման պատճառով:

Նախորդ տարվա 312-ի համեմատ՝ 2009 թվականին փաստացի իրականացված ծրագրային ստուգումների թիվը 155-ով նվազել է: Բացի այդ, հսկողության տարեկան ծրագրից դուրս՝ ՀՀ իրավապահ մարմինների պահանջով, իրականացվել է թվով 62, իսկ ՀՀ վարչապետի և ՀՀ ֆինանսների նախարարի հանձնարարականների հիման վրա՝ ևս 12 ստուգում:

2009 թվականին ծրագրային ստուգումների արդյունքում արձանագրվել է խախտում՝ 6,030,201.3 հազ. դրամի չափով, որից վերականգնման/վերաձևակերպման ենթակա գումարը կազմել է 5,322,721.3 հազ. դրամ: Նշված գումարից վերականգնվել կամ վերաձևակերպվել է 2,473,923.9 հազ. դրամը, կամ առաջադրված գումարի 46.5 %-ը:

Վարչության կողմից արձանագրված խախտումների դիմաց գումարների վերականգնման ուղղությամբ տարվող աշխատանքների արդյունավետությունը գնահատող ցուցանիշներից են արձանագրված խախտումների դիմաց գումարների վերականգնումը: 2009 թվականին վերականգնված գումարից ՀՀ պետական բյուջե է վերականգնվել 385,576.3 հազ. դրամը կամ ընդհանուրի 15.6 %-ը, վերականգնվել է համայնքային բյուջե 38,090.8 հազ. դրամը կամ 0.2 %-ը, պակասեցվել է ֆինանսավորումից 171,075.5 հազ. դրամը կամ 6.9 %-ը, գրանցվել են որպես պարտավորություններ ՀՀ պետական բյուջեի նկատմամբ 308,094.1 հազ. դրամի կամ 12.5 %-ի չափով միջոցներ, իսկ հաշվառումով վերաձևակերպված գումարը կազմել է 1,555,854.1 հազ. դրամ կամ ընդհանուր գումարի 62.9 %:

Միաժամանակ, 2009 թվականի ընթացքում աշխատանքներ են տարվել նաև 2006 թ.-ից սկսած՝ ստուգումներով արձանագրված գումարների վերականգնման/վերաձևակերպման, այդ

նպատակով համապատասխան մարմինների կողմից ձեռնարկվող միջոցառումների նկատմամբ հսկողություն իրականացնելու ուղղությամբ, դրա արդյունքները ներկայացված են 2-րդ հավելվածում: Փաստորեն, 2006-2009 թթ. արձանագրված գումարներից հաշվետու ժամանակաշրջանում վերականգնվել կամ վերաձևակերպվել է 8,507,811.6 հազ. դրամը, որից 3,337,149.2 հազ. դրամը վերականգնվել է պետական բյուջե, իսկ 4,407,170.2 հազ. դրամը, կամ ընդհանուր գումարի 51.8 %-ը հաշվապահական հաշվառմամբ վերաձևակերպվել է:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ Վարչության կողմից ՀՀ պետական բյուջեի կատարման նկատմամբ հսկողության տարեկան արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունը սահմանված կարգով ներկայացվում է ՀՀ կառավարությանը մինչև հաշվետու տարվան հաջորդող տարվա մայիսի 1-ը, ստուգված կազմակերպությունների կողմից խախտումների վերացմանն ուղղված աշխատանքների արդյունքներն առավելագույնս ճշգրիտ ներկայացնելու տեսանկյունից ընթացիկ տարվա 1-ին եռամսյակում վերականգնված կամ վերաձևակերպված գումարները ներառվել են ներկայացված վերականգնման և/կամ վերաձևակերպման ցուցանիշ (8,507,800.0 հազ. դրամ): Այսպես, տվյալ հավելվածում ներկայացված վերականգնման և/կամ վերաձևակերպման ցուցանիշ ներառված 1,330.3 մլն դրամը փաստացի վերականգնվել և/կամ հաշվառվել է 2009 թ. 1-ին եռամսյակի ընթացքում, սակայն արտացոլվել է նաև 2008 թ. տարեկան հաշվետվության մեջ: Մյուս կողմից, նույն ցուցանիշում ընդգրկվել է նաև 2010 թ. 1-ին եռամսյակում փաստացի վերականգնված և/կամ հաշվառված 4,247.9 մլն դրամը, որն արտացոլվելու է նաև վերոնշյալ ժամանակահատվածի հաշվետվության մեջ:

2010 թվականին հաստատված ծրագրով նախատեսվել է իրականացնել 76 ստուգում, սակայն տարվա ընթացքում ՀՀ վարչապետի որոշումներով թվով 14 օբյեկտների ստուգումները չեղյալ են համարվել, իսկ մեկն ավելացվել է, որի արդյունքում տարեկան հսկողության ծրագրում ընդգրկվել է 65 ստուգում՝ նախորդ տարվա 157-ի դիմաց: Նվազել է նաև ՀՀ իրավապահ մարմինների պահանջով իրականացված ստուգումների թիվը, դրանցից ավարտվել և ամփոփվել է 45-ը: ՀՀ վարչապետի և ՀՀ ֆինանսների նախարարի հանձնարարականների հիման վրա տարվա ընթացքում իրականացվել է 3 ուսումնասիրություն և 6 ստուգում:

2010 թվականին իրականացված ծրագրային ստուգումների արդյունքներով (նախնական, քանի որ տարեկան հաշվետվություն ներկայացնելու ժամկետ է սահմանվել մինչև հաջորդ տարվա մայիսի 1-ը) արձանագրվել են 3,929,639.2 հազ. դրամի խախտումներ, որից վերականգնման/վերաձևակերպման է առաջադրվել 3,688,732.2 հազ. դրամը: Դրանից վերականգնվել/վերաձևակերպվել է 2,627,568.6 հազ. դրամ, որից ՀՀ պետբյուջե՝ 243,555.6 հազ. դրամ, կամ 9.3 %-ը, վերականգնվել է աշխատանքով՝ 25,019.9 հազ. դրամ, կամ շուրջ 1.0 %-ը, վերականգնվել է համայնքային բյուջե՝ 16,629.0 հազ. դրամ, կամ 0.6 %-ը, պակասեցվել է ֆինանսավորումից՝ 52,185.6 հազ. դրամ, կամ 2.0 %-ը, գրանցվել է որպես պարտավորություն

ՀՀ պետական բյուջեի նկատմամբ՝ 130,363.4 հազ. դրամ, կամ 4.9 %-ը, վերականգնվել է կազմակերպության հաշվին՝ 20,801.0 հազ. դրամ, կամ 0.8 %-ը, իսկ հաշվառումով վերաձևակերպվել է՝ 2,134,376.6 հազ. դրամ, կամ 81.2 %-ը: Միաժամանակ, 2010 թվականի ընթացքում շարունակվել են աշխատանքները 2008-2009 թվականներին արձանագրված գումարների վերականգնման/վերաձևակերպման ուղղությամբ, որի արդյունքում այդ ցուցանիշը կազմել է 5,740,407.2 հազ. դրամ:

Ընդհանուր առմամբ, 2009 թվականին տեղական ինքնակառավարման մարմիններում իրականացված 39 ստուգումների արդյունքում խախտումների դիմաց արձանագրված 420,883.1 հազ. դրամից վերականգնման է առաջադրվել 345,779.0 հազ. դրամը, իսկ տվյալ տարիների ընթացքում իրացումը կազմել է 155.739.3 հազ. դրամ, կամ 37.0 % (հավելված 3):

Վարչության հսկողության տարեկան ծրագրերով իրականացված ստուգումների արդյունքների վերաբերյալ հաշվետվությունների ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ առանձին ոլորտներում արձանագրված խախտումների դիմաց գումարների գանձելիության ցուցանիշների բարելավման աշխատանքների մակարդակը դեռևս ցածր է: Օրինակ, ներկա պահի դրությամբ՝ Արմավիրի մարզի Մրգաշատի գյուղապետարանում արձանագրված և վերականգնման ենթակա 1,923.9 հազ. դրամից վերականգնվել է 480.0 հազ. դրամը, Սիսիանի քաղաքապետարանում արձանագրված և վերականգնման առաջադրված 5,432.7 հազ. դրամից՝ 18.6 հազ. դրամը, Հրազդանի քաղաքապետարանում՝ 26,639.1 հազ. դրամից՝ 82.0 հազ. դրամը, Աղավնատան գյուղապետարանում արձանագրված 1,392.0 հազ. դրամից՝ 625.9 հազ. դրամը, Լճաշենի գյուղապետարանում արձանագրված և վերականգնման ենթակա 10,927.3 հազ. դրամից՝ 1,995.6 հազ. դրամը և այլն:

Նախորդ վերահսկողությունից հետո ընկած ժամանակահատվածում Վարչության գործունեության մեջ կատարվել են փոփոխություններ՝ կապված իրականացված հսկողության արդյունքներում գումարների մասին օրենսդրության պահանջների կատարմանը վերաբերող մեծածավալ խախտումների շուրջ եզրահագումների ճշտման հետ, որի հաշվին նվազել են արձանագրված և վերականգնման/վերաձևակերպման ենթակա գումարների միջև նախկինում առկա տարբերությունները:

Հաշվետու ժամակաշրջանում Վարչության կողմից 50 և ավելի տոկոս պետական մասնակցությամբ ընկերություններում իրականացվել է 78 ստուգում՝ նախորդ վերահսկողության ընթացքում արձանագրված 230-ի դիմաց: Իրականացված ստուգումներով արձանագրվել են 3,954,206.0 հազ. դրամի խախտումներ, որից վերականգնման ենթակա գումար է առաջադրվել 3,840,871.2 հազ. դրամի, իսկ նույն տարվա ընթացքում վերականգնվել կամ վերաձևակերպվել է 1,685,756.0 հազ. դրամի չափով գումար կամ 43.9 %-ը (հավելված 4): Ներկա դրությամբ վերականգնման մակարդակը կազմում է 1,721,421.5 հազ. դրամ, կամ վերականգնման/վերաձևակերպման ենթակա գումարի 44.0 %-ը:

Դիտարկվող ոլորտում ստուգումներն իրականացվել են հիմնականում հետևյալ ուղղություններով՝ շահաբաժինների հաշվարկման և ժամանակին ՀՀ պետական բյուջե վճարումը, իսկ առողջապահության ոլորտի ընկերություններում՝ նաև ՀՀ պետական բյուջեից հատկացված միջոցների ծախսման նպատակայնությունը և հիմնավորվածությունը:

Հաջորդ խումբ հարցերը վերաբերում են տարեկան գործունեության արդյունքներով խոշոր չափերի հասնող վնասների առաջացման պատճառների ուսումնասիրությանը, դրանցով ընդգրկվել են ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության ջրային տնտեսության պետական կոմիտեի համակարգի 4 ընկերություններ: Դրանցից միայն 3 ընկերությունում՝ «Սևան-Հրազդանյան ջրառ», «Ախուրյան-Արաքս ջրառ» և «Շիրակ-ջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ներում, ստուգման արդյունքներով արձանագրվել են 3,503,119.2 հազ. դրամի խախտումներ, իսկ այդ գումարն ամբողջությամբ առաջադրվել և վերականգնման՝ հաշվառումով վերաձևակերպման միջոցով, իսկ փաստացի վերաձևակերպվել է 1,445,108.3 հազ. դրամը (41.3 %): Այլ կերպ, դիտարկվող ոլորտի ստուգման արդյունքներում արձանագրված և վերականգնված գումարների ծավալները կազմել են ամփոփ ցուցանիշների համապատասխանաբար՝ 88.6 և 85.7 %-ը, ընդ որում, նշված գումարները խոշոր չափերի հասնող վնասների սխալ ձևակերպման հետևանք են, և դրանց շտկելը պետական բյուջեի կանխիկ մուտքերի վրա ազդեցություն չի գործել:

Առանձին դեպքերում չեն գնահատվել ներքին աուդիտի աշխատանքները, թեև ակտերում նրանց աշխատանքներում հայտնաբերվել են բազմաթիվ թերություններ և բացթողումներ, դրանց թվում են՝ աուդիտի տարեկան ծրագրերը չեն հաստատվել, տարեկան ծրագրերով սահմանված աշխատանքները թերի են կատարվել կամ ընդհանրապես չեն կատարվել, աուդիտորական ստուգումներով ֆինանսական խախտումներ և վերականգնման գումարներ չեն արձանագրվել, եռամսյակային և տարեկան ամփոփ հաշվետվությունները ՀՀ ֆինանսների նախարարություն չեն ներկայացվել և այլն:

Այսպես, ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունում աուդիտորի 2007 թ. գործունեության ծրագրով նախատեսված 10 կազմակերպությունից աուդիտով ընդգրկվել է 8-ը և խախտումներ չեն հայտնաբերվել: 2008 թ. նախատեսված 11 կազմակերպությունից աուդիտ է իրականացվել 7-ում՝ արձանագրելով 177.0 հազ. դրամի վերականգնման ենթակա գումար: 2009 թ. նախատեսված 11 կազմակերպություններից 9 ամիսների ընթացքում աուդիտն իրականացվել է 7-ում, որից երկուսում արձանագրվել է վերականգնման ենթակա 636.5 հազ. դրամ գումար: Հատկանշական է, որ աուդիտորի կողմից «Նոր Գեղի պետական գյուղատնտեսական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ում արձանագրվել է 294.5 հազ. դրամի խախտում, մինչդեռ Վարչության ստուգումներով արձանագրվել է 13,934.6 հազ. դրամի չափով, իսկ «Գյումրիի գյուղատնտեսական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ում աուդիտորի կողմից խախտում չի արձանագրվել,

մինչդեռ Վարչության կողմից նույն ժամանակահատվածի ստուգմամբ հայտնաբերվել է 3,442.9 հազ. դրամի խախտում:

ՀՀ էներգետիկայի և բնական պաշարների նախարարությունում աուդիտի 2007-2008 թթ. տարեկան ծրագրերով նախատեսվել և իրականացվել է 3-ական ստուգում, որի արդյունքում 2007 թ. խախտումներ չեն հայտնաբերվել, իսկ 2008 թ. «Էներգաինվեստ» ԾԻԳ-ում արձանագրվել է 352.6 հազ. դրամի վերականգնման ենթակա գումար, որը Վարչության ստուգումներով կազմել է 4,390.9 հազ. դրամ: Նույն կերպ, «Աբովյանի պետական էներգետիկական քոլեջ» ՊՈԱԿ-ում աուդիտի արդյունքում արձանագրել են 55.2, իսկ Վարչության կողմից՝ 8,161.2 հազ. դրամի խախտումներ:

Ի տարբերություն նախարարությունների, համայնքներում մանրամասն ներկայացվել է ներքին աուդիտի գործունեությունը՝ նշելով առկա թերություններն ու բացթողումները: Սակայն դրանց վերլուծությունից պարզվել է, որ անհրաժեշտ միջոցներ ձեռնարկելու դեպքում ներքին աուդիտի գործունեության կազմակերպման, հսկողության և կանոնադրությամբ սահմանված այլ գործառնությունների իրականացման ուղղությամբ Վարչության կողմից արձանագրված թերությունները հնարավոր կլինեն նվազեցնել:

Վարչության ամփոփ հաշվետվություններում արտացոլված ցուցանիշները վկայում են, որ ներքին աուդիտի տարեկան ծրագրերի կազմման ու հաստատման, աուդիտորական հաշվետվությունների ներկայացման և դրանց ժամկետների պահպանման գործում առկա են որոշակի թերություններ: Մասնավորապես, պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման 110 մարմիններից 2009 թվականի համար սահմանված կարգով հաստատված ներքին աուդիտի տարեկան ծրագրեր ունեն 71-ը (64.5 %), որոնց հիման վրա աուդիտի պետք է ենթարկվեն 898 օբյեկտներ: Սակայն աուդիտի մասին համապատասխան հաշվետվություններ են ներկայացրել նշված մարմիններից 55-ը (50 %), դրանցում ընդգրկվել են շուրջ 594 օբյեկտներ (ընդհանուրի 66.1 %):

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

- Հաշվետու ժամանակաշրջանում ՀՀ ֆինանսների նախարարության աշխատակազմի ներքին աուդիտի գնահատման և ֆինանսական վերահսկողության վարչության կողմից ծրագրային, ինչպես նաև իրավապահ մարմինների պահանջով և ՀՀ վարչապետի ու ՀՀ ֆինանսների նախարարի հանձնարարականների հիման վրա իրականացվել է 231, իսկ 2010 թվականին՝ 119 ստուգում: Դրական միտում է արձանագրվել նաև ՀՀ պետական բյուջեի կատարման տարեկան հսկողության ծրագրերով իրականացված ստուգումների թվի կրճատման գործում՝ 2009 թվականին իրականացված 157-ի դիմաց 2010 թվականին ստուգմամբ ընդգրկվել է 65 օբյեկտ: Միաժամանակ, որպես բացասական երևույթ է դիտարկվում հսկողության տարեկան ծրագրերում ընդգրկված և ՀՀ վարչապետի որոշմամբ

հաստատված՝ տարեկան հսկողության ծրագրերից տարբեր հիմնավորումներով 60 օբյեկտների ստուգումները չեղյալ համարելու փաստը:

- Ընդհանուր առմամբ, 2009 և 2010 թվականներին ստուգումների արդյունքում արձանագրվել է համապատասխանաբար՝ 8,351,170.0 և 5,882,639.3 հազ. դրամի խախտում, վերականգնման/վերաձևակերպման ենթակա՝ 7,585.826.8 և 5,119,542.2 հազ. դրամ, դրանից ՀՀ պետական բյուջեի մուտքերը կազմել են 518,582.7 և 277,419.6 հազ. դրամ, կամ 6.8 և 5.4 %:

- Միաժամանակ, ամփոփ հաշվետվություններում արտացոլված են վերաձևակերպման ենթակա մեծածավալ գումարներ, որոնք հիմնականում պայամանավորված են ստուգվող օբյեկտում կառավարման և հաշվապահական հաշվառման աշխատանքների ցածր արդյունավետությամբ և ազդեցություն չեն գործում ՀՀ պետական բյուջե վերականգնվող գումարների վրա: 2009 թվականի ստուգումներով արձանագրված խախտումների դիմաց հաշվառումով վերաձևակերպման ենթակա գումարը կազմել է 3,837,669.7 հազ. դրամ, կամ ընդհանուրի 50.1 %-ը, իսկ 2010 թվականի համանման ցուցանիշները կազմել են համապատասխանաբար՝ 3,037,799.5 հազ. դրամ և 59.3 %:

- Գանձելիության ցածր մակարդակը բնութագրող ցուցանիշներ են արձանագրվել համայնքներում իրականացված հսկողության արդյունքներով: 2009-2010 թվականներին տեղական իրնքնակառավարման մարմիններում իրականացված 39 ստուգումների արդյունքում խախտումների դիմաց արձանագրված 420,883.1 հազ. դրամից վերականգնման է առաջադրվել 345,779.0 հազ. դրամը, իսկ իրացումը կազմել է 155.739.3 հազ. դրամ, կամ 37.0 %:

- Հաշվետու ժամակաշրջանում 50 և ավելի տոկոս պետական մասնակցությամբ ընկերություններում իրականացվել է 78 ստուգում՝ նախորդ վերահսկողության ընթացքում արձանագրված 230-ի դիմաց: Իրականացված ստուգումներով արձանագրվել է վերականգնման/վերաձևակերպման ենթակա 3,840,871.2 հազ. դրամ, որից վերականգնվել/վերաձևակերպվել է 1,685,756.0 հազ. դրամ, կամ 43.9 %-ը: Տարեկան գործունեության արդյունքներով խոշոր չափերի հասնող վնասների առաջացման պատճառների ուսումնասիրությանը նվիրված ստուգումների («Սևան-Հրազդանյան ջրառ», «Ախուրյան-Արաքս ջրառ» և «Շիրակ-ջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ներ) արդյունքում արձանագրված և վերականգնված գումարների ծավալները կազմել են ընկերություններում ստուգումների ամփոփ ցուցանիշների համապատասխանաբար՝ 88.6 և 85.7 %-ը: Նշված օբյեկտներում «վերականգնված» գումարները խոշոր չափերի հասնող վնասների սխալ ձևակերպման հետևանք են և դրանց շտկումը պետական բյուջեի կանխիկ մուտքերի վրա ազդեցություն չի գործել:

- Դեռևս չեն վերացել ներքին աուդիտի տարեկան ծրագրերի կազմման ու հաստատման, աուդիտորական հաշվետվությունների ներկայացման և դրանց ժամկետների պահպանման, համակարգի ներդրման գործում առկա թերությունները և բացթողումները: Այսպես, պետական

կառավարման և տեղական ինքնակառավարման 110 մարմիններից 2009 թվականի համար սահմանված կարգով հաստատված ներքին աուդիտի տարեկան ծրագրեր ունեն 71-ը (64.5 %), որոնց հիման վրա աուդիտի պետք է ենթարկվեն 898 օբյեկտներ: Սակայն աուդիտի մասին համապատասխան հաշվետվություններ են ներկայացրել նշված մարմիններից 55-ը (50 %), դրանցում ընդգրկվել են շուրջ 594 օբյեկտներ (ընդհանուրի 66.1 %): Չնայած դրան՝ իրականացված ստուգման ակտերում ներքին աուդիտի գործունեությունը չի գնահատվել:

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ՀՀ ֆինանսների նախարարությանը՝

- Քննարկել ՀՀ ֆինանսների նախարարության ֆինանսական վերահսկողության տեսչության կողմից կազմվող հաշվետվությունների ձևաչափի փոփոխման հարցը՝ ելնելով այն պահանջից, որ թույլ տրված խախտումների դիմաց գումարների իրական վերականգնումը տարանջատվի ՀՀ պետական բյուջեի վրա ազդեցություն չգործող՝ կառավարման ու հաշվապահական հաշվառման ցածր մակարդակով պայմանավորված թերություններից կամ խախտումներից առաջացած գումարների վերաձևակերպումից:

- Հատուկ ուշադրություն դարձնել ՀՀ պետական բյուջեի կատարման հսկողության տարեկան ծրագրերի կազմման գործընթացի հստակ կանոնակարգմանը և ձևավորմանը՝ բացառելով ծրագրային ստուգումների չեղյալ ճանաչելու դեպքերը: Ստուգման ենթակա օբյեկտների ցանկը կազմելիս հաշվի առնել դրանցում առկա ռիսկերի գնահատման արդյունքները և նպատահարմարությունը: